

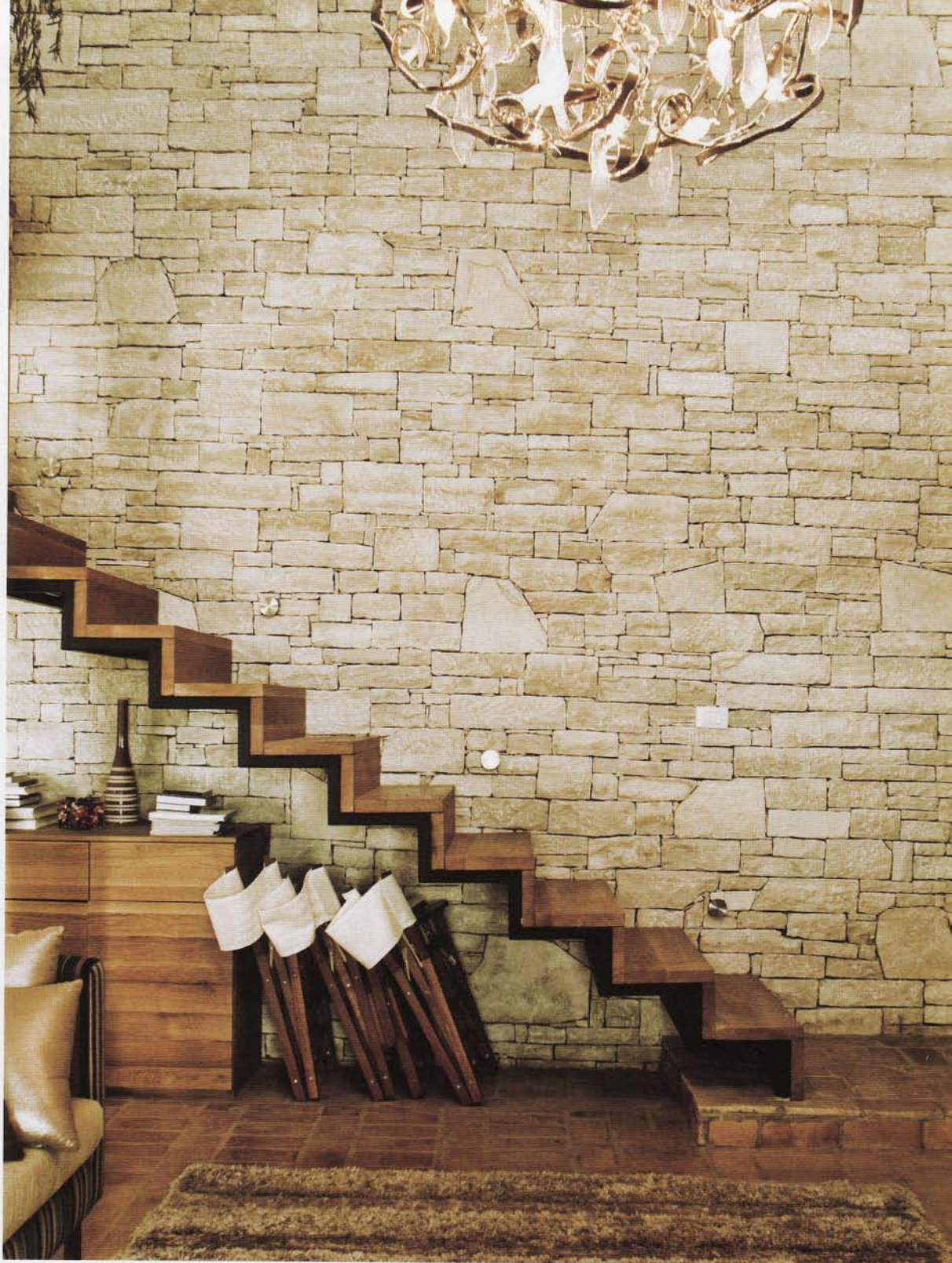
TEKST:
Aina Šmid
FOTOGRAFIJE:
Ivan Ilić

KAMEN NA KAMEN

V ZALEDJU POREŠKEGA ZALIVA BLIZU BADERNE SE MEŠA IN PRELIVA MEJA MED OBMORSKIM, MOČNO TURISTIČNIM DELOM ISTRE IN NJENIM CELINSKIM ZALEDJEM, KI JE NEKOLIKO BLIŽE SVOJI STARI PODOBI KMEČKE ISTRE Z MAJHNIMI RDEČIMI NJIVAMI, GOSTIM ZELENJEM, KADAR NI PREDOLGO SUŠA, IN ZNAČILNIMI KAMNITIMI HIŠKAMI. PRAV KAMEN DAJE POLEG TERRE ROSSE VERJETNO NAJPREPOZNAVNEJŠI ZNAČAJ TEMU DELU DEŽELE. BELI APNENEC OB OBALI, KI SE JE TISOČLETJA PLASTIL POD MORJEM, MEHAK ZA OBDELAVO, JE NAJPOGOSTEJŠI TUKAJŠNJI MATERIAL, SPET DRUGOD, NA PRIMER OKOLI PAZINA, JE DOMA TRDI SIVI KAMEN, KI GA JE TEŽKO KLESATI IN JE OBLIKOVAL PRECEJ BOLJ NERAVNE, NEPRAVILNE ŠKARPE IN ZIDOVE. RAZLIČNI KAMNI SO USTVARJALI RAZLIČNO GRADNJO, KAJTI KAMEN JE DOMA V ISTRI.

P očitniška hiša na obronku ene tamkajšnjih vasic, kakih petnajst kilometrov od morja, je zrasla tam komaj pred dvema letoma, torej s seboj ne nosi zgodovine, porekla in spominov, a je kljub temu narejena prav tako, da jih ustvarja. Ljubljanska družina, veliko v službi, veliko na poti, si je želela najti tukaj svoj počitniški pristan. Takšen udoben, ki je lahko tudi občasen dom. Precej velika, celo razkošna hiša na dvestotridesetih kvadratnih metrih z bazenom sredi trave, ki jo je treba v vročih poletjih nenehno zalivati (in voda je v Istri zelo dragocena), je vendarle nastajala in je zgrajena na svojih koreninah. Za gradnjo so uporabljali večinoma le stare istrske materiale. Beli rezan apnenec zunaj, na polno, brez goljufanja, v notranjosti po tleh pa avtohtoni istrski tlak, stare tavelice, tlakovci iz posebej obdelane in pečene gline s širokimi fugami, ki jih ne izdeluje nihče več. Nekoč so jih Istrani

rabili pri strehah in današnji izvirajo le še iz starih hiš, kolikor se še dobijo. Stari so sedemdeset ali pa tudi nekaj sto let, zato so dragi in silno cenjeni. In ker se stanovalci zavedajo, kako občutljivo je to okolje, so že na začetku predvideli poseben zbiralnik deževnice, energijo za ogrevanje vode in bazena pa ustvarjajo posebej nameščeni solarni kolektorji.

Družina, ki je želela ohraniti nekaj avtohtone pristnosti in hkrati imeti sodobno udobje, je pri končni zasnovi in notranji opremitvi pritegnila strokovnjake za ta posel. Ljudi, ki se spoznajo na tovrstno izvedbo in materiale, na lokalne posebnosti gradnje, in navsezadnje domače mojstre, ki bodo stvar speljali do konca. Lidija Rutar iz Habitare, ki je tako opremila že nekaj istrskih hiš, je prisluhnila domačinom, specialistom za gradnjo iz kamna, in vnesla znanje tradicionalnih veččin v končno podobo hiše. Pritličje hiše je prav-

KAVČ PRED KAMINOM Z ODPRTIM KURIŠČEM JE OBLEČEN V ČRTASTO BLAGO TRISHE GUILD, VSE PRITLIČJE PA JE TLAKOVANO S STARIMI ISTRSKIMI TAVELICAMI.

AMBIENTALNI DIZAJN 2008

MASIVNA JEDILNA MIZA, KI JE LAHKO TUDI DELOVNA, JE NAREJENA IZ
DOMAČEGA HRASTA, STOLI Z MREŽO IZ RATANA SO IZ BONACINOVE
PROIZVODNJE, DOLGE VISEČE LUČI PA TOBIAS GRAU.

KUHINJSKA STENA NAREJENA KOT ISTRSKI SUHOZID Z REZANIMI KAMNI POLOŽENIMI BREZ FUG, KUHINJSKI ELEMENTI PA SO OBLOŽENI Z BELIM BRUŠENIM KIRMENJAKOM.

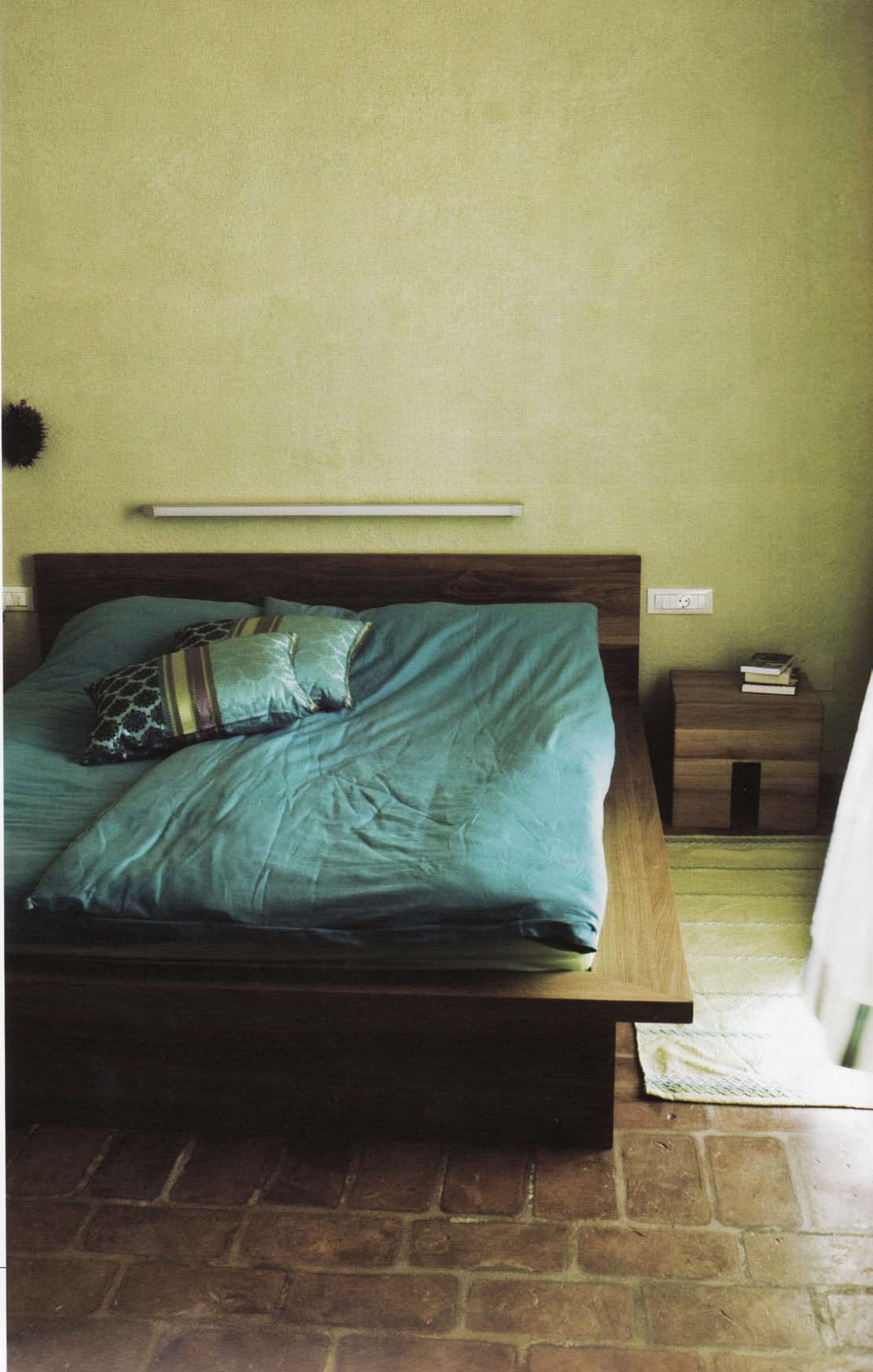

zaprav en sam dolg prostor, ki se pretaka iz kuhinje v jedilnico, iz jedilnice v dnevni del okoli televizije in drugi del okoli kamina ter naprej po ozkem hodniku v majhne »celice«: sanitarije in spalnice z lastnimi kopalnicami. Vsi prostori so oblečeni v prijetno hladen in grob kaštelir, značilen istrski omet, podoben naravnemu kamnu. Ena od kuhinjskih sten in visoka stena ob stopnicah dnevnega prostora pa imata strukturo starih istrskih škarp, kakršne so nekoč polagali Istrani zunaj okoli svojih posesti in njivic, da bi se znebili odvečnega kamna. Tako imenovani suhozid, klesani kamni, položeni brez fug, je motiv, ki ga je opremljevalka od zunaj prenesla v interier, in tako na dveh mestih ustvarila prijetno rustikalno vzdušje brez odvečnega stiliziranja. Kamniti nosilci in korito pulta v kuhinji pa so bili izdelani iz lepega belega kirmenjaka, kamna, doma iz kamnolomov v okolici Pulja, ki se, brušen in obdelan »na antiko«, dobro

povezuje z naravno toplino in rjavo barvo hrasta, drugega tipičnega domačina, ki se pojavlja v vseh prostorih.

Masivna jedilna miza, ki je lahko tudi delovna, je narejena iz domačega hrasta, ščerkana in oljena, enako kot vsi leseni elementi v kuhinji in spalnicah. Teh ni prav veliko, saj so vse omare skrite za stenami, tako da so prostori čim preprostejši, brez grmadenja pohištva. Leseni tramovi na stropih so pravzaprav smrekovi, a posnemajo patino hrasta, lesene hrastove preklade nad vrati pa vnašajo toplino starih istrskih hiš. Okoli jedilne mize razmeščeni stoli s kovinskim podnožjem in pleteno mrežo iz ratana so iz Bonacinove proizvodnje, nizko spuščene bele viseče lučke nad njo pa so Tobias Grau v njihovi znani izvedbi.

Dnevni prostor se razporeja in družji na dveh koncih, okoli televizorja z mehko zofo in globokimi fotelji v kombinaciji sive in azurno

modre ter s črtastim kavčem pod velikim kovinskim lestencem okoli kamina. Lidija je pri opreми sledila trem ponavljajočim se tonom: sivi (kot kamen), azurni (kot morje, ki se na zunanjsčini ponovi na lesenih naoknicah) in hladni vijolični (barvi sivke). Barve in tekstil dajejo prijeten kontrast in toplino sicer enoličnemu kamnitemu in hladnemu prostoru. Pri oknih je kombinirala lahke presojne zavese s težkimi notranjimi iz ponudbe Designers Guild iz svile v enakih barvnih tonih, kakor so druge tkanine v hiši. Lastnica, ki ima umetniško roko, pa je sama izdelala viseče mobile v kuhinji, ki nadomeščajo nekdanje plastične »odganjalce muh«. Prostor okoli odprtega kurišča pred kavčem je zmešan s toplim kosmatincem Lumina, pogled navzgor pa se zvrtil pod visoko odprto galerijsko nebo, s katerega visi nenavaden »reptil«. Van Egmondov ročno kovani lestenc se povezuje s pritlično kovinsko mizico Paole Navone iz točene pločevine, ki je videti, kot bi prišla naravnost iz kake vzhodnjaške, če že ne mediteranske zgodbe. Kavč na lesenih nogicah, oblečen v črtasto Trisho Guild in kamnita maska nad kaminom, blizu kakemu mikenskemu bogu, delo Andreja Erjavca, sicer arhitekta tukajšnjega vrta in okolice bazena, pravzaprav samo seštevajo dobro izbrane detajle, ki se košatijo v hiši diskretno, ne da bi se razkazovali, kot bi bili tu doma že od nekdaj. Za kurišče in polico pod njim so uporabili originalen kanfanar, najbolj razširjen istrski apnenec, star tisočletja, v njegovih jedrih so še vidni sledovi školjk in morskih bitij.

Ozek hodnik pelje v zasebnejši del s sanitarijami, prvo majhno spalnico, namenjeno gostom, v igrivih zelenih tonih in drugo, v hladnejših, modro sivo rjavih odtenkih ter temnem lesu venge, prav tako s pripadajočo kopalnico z okroglimi prodniki po tleh. Majhne zidne niše nadomeščajo omare, vitrine in police, »suhozid«

pa nadaljuje istrsko zgodbo iz drugih prostorov te hiše.

Hrastove stopnice peljejo na nadstropje na galeriji, kjer se skriva spalnica staršev in morda najlepši razgled te hiše, ki nese s pokrite terase, tako imenovanega baladurja, vse do oddaljenih streh Baderne z zvonikom na griču na levi strani obzorja in naravnost čez nasad oljk vse do morja, če ni ravno »sumaglice«, ki napoveduje dež. Sicer pa je hiša postavljena tako, da ima vsak prostor svoj razgled na morje in svoj izhod na vrt.

Bazen pred hišo v tem že pretežno celinskem delu dežele ni odveč. Vrt, tlakovan s škrljami, enakimi kot na pročelju, in svežo mehko zelenico, ki je v začetku poletja še sočne zelene barve, je s posajenimi mandljevcem, cipresami, rožmarinom, rujem, oljko, figo, rododendronom, kakijem, lovorjem in rdečo bugenvilijo ob zidu pravi mali paradiz pred hišo, kjer je sicer dovolj pokritega prostora tudi za poletne obede ob veliki mizi, sušenje perila, počitek ali karkoli. Lidija je ob bazenu postavila še dve kocki za sedenje, ki sta v resnici luči (Pagoda Louisa Poulsna), za ponočno kopanje, na primer. Ker pa je voda tukaj dragocena prvina in so stanovalci okoljevarstveno ozaveščeni, so že v začetku načrtovali čim racionalnejšo uporabo naravnih virov. V deževnih mesecih zbirajo vodo v zbiralniku (v vseh sanitarijah uporabljajo deževnico), za ogrevanje vode in bazena v hladnejših mesecih pa prihaja energija iz solarnih kolektorjev, ki jim v Istri, drugače kot pri nas, zlepa ne zmanjka sonca.

Kamnita počitniška lepota ni prav nič ohola in kričava kot nekatere njene mlade sosede ob obali z vnebovpijočimi barvami, balkoni in stebriči. Mirna in skladna, vedno bolj zraščena s svojim okoljem, se v istrsko pokrajino prilega, kot bi bila tam doma že od nekdaj. Kogar povabi, mu svoje skrite čare odkrije šele postopoma in z zgodbo, ki stoji za vsakim kamnom. **A**